

Universitets- och
högskolerådet

Analysavdelningen

Föredragande
Erica Finnerman
Utredare

010-4700365
erica.finnerman@uhr.se

PM

Diarienummer
4.1.2-964-16

Datum
2016-09-19

Postadress

Box 45093
104 30 Stockholm

Besöksadress

Wallingatan 2
111 60 Stockholm

Telefon

010-470 03 00

Organisationsnummer

202100-6487

www.uhr.se

Konsekvensutredning

Föreskrifter om ändring i Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:1) om grundläggande behörighet och urval

Bakgrund

Universitets- och högskolerådet har med anledning av en förändrad betygsfördelning för elever med gymnasiebetyg från gymnasieskola 2011 samt att betygsgruppen Blex tas bort vid urval till utbildning som påbörjas efter 1 juni 2017, för avsikt att besluta om ändringar i föreskrifterna om grundläggande behörighet och urval, UHRFS 2013:1.

Förslaget till ändringar gäller bilagor som nämns nedan.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

De nya föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017. Detta innebär att föreskrifterna kommer att gälla från och med antagning till utbildning som påbörjas efter den 31 maj 2017.

Bilaga 3

Preliminärt meritvärde för vissa betyg från utländska utbildningar

Av 12 § framgår att betyg från utbildningar som anges i bilaga 3 inte ska beräknas enligt formeln i den bestämmelsen. Istället regleras beräkningarna för dessa utbildningar i bilaga 3. Det är i denna bilaga som omfattande ändringar ska göras.

I formeln i 12 § i föreskriften ingår parametrarna ursprungligt medelvärde på betyget, krav för godkänt samt högsta möjliga betyg. Om det högsta betyget i ett lands betygssystem används i liten utsträckning eller inte alls kan denna beräkningsmetod medföra lägre omräknade meritvärden. De länder som finns i bilaga 3 har betygsskalor där det högsta värdet, och ibland även det lägsta värdet, inte ska användas utan ett annat "kapat" värde ska användas vid beräkning av ett preliminärt meritvärde för ett utländskt betyg, se exempel nedan:

Skala 3,6-7,0

$$M_{\text{prel}} = 20 - \frac{10(6,20 - N_d)}{6,20 - 3,60}$$

M_{prel} = det preliminära meritvärdet.

N_d = betygets medelvärde. Om N_d överstiger 6,20 används 6,20.

Detta exempel visar en skala där det högsta värdet är "kapat" så att det högsta värdet är bestämt till 6,20 istället för 7,0 som är skalans beräkningsmässigt högsta värde. Detta innebär att värden över eller lika med 6,20 kommer att få värdet 20,00. Betyg från ett land där det högsta betyget sällan delas ut genererar ofta många låga betyg i betygsfördelningen för landet. Detta kan dock inte denna formel ta hänsyn till.

För att beräkningarna av det preliminära meritvärdet för de utländska utbildningar som anges i bilaga 3 bättre ska harmonisera med den förändrade betygsfördelningen för elever från GY11, har en översyn av skalorna skett. Översynen har visat att justeringar behöver göras. I samband med översynen har Universitets- och högskolerådet valt att använda percentilekvivalering som metod istället för att använda "kapade" skalor. Två "kapade" skalor finns kvar i bilagan. Dessa skalor har ett för litet betygsunderlag för en jämförelse men har inga sökande med maxbetyg i beståndsregistret varför myndigheten väljer att låta dessa skalor vara kvar i bilagan.

Metoden percentilekvivalering innebär att man jämför betygsfördelningarna i de två betygssystemen, det svenska och det utländska betygssystemet. I sammanhanget antar man att grupperna är likvärdiga med avseende på initial studieförmåga och intresse för högskolestudier, och att utbildningarna är likvärdiga. Man undersöker var på skalan 1-percentiler i det utländska dataunderlaget finns och jämför dem med motsvarande percentiler i det svenska underlaget. Procenten med det högsta betygsmedelvärdet i landets betygsfördelning ska motsvara den procent med högst betygsmedelvärde i den svenska fördelningen. De 1 procent som har lägst betygsmedelvärde ska vidare motsvara de 1 procent med lägst betygsmedelvärde i den svenska fördelningen och så vidare. Genom att använda en skala utifrån en percentilekvivalering istället för en formel, kan hänsyn enkelt tas till skevheter i fördelningen och betygen översättas så att de får samma fördelningar som det svenska statistikunderlaget.

För de flesta skalor i bilaga 3 har värdet för 20,00 bestämts till värdet i den översta percentilen, det vill säga 1 procent av gruppen. Det är färre än 1 procent av svenska elever och sökande med högskoleförberedande examen som har maxbetyg, men eftersom utländska sökande oftast måste komplettera med kurser som krävs för grundläggande behörighet, något svenska sökande med högskoleförberedande examen inte behöver göra, väljer myndigheten en något mer generös bedömning.

För det högsta värdet har ytterligare justeringar skett för att säkerställa att andelen som har högsta resultat från det utländska betyget inte är mer än 1 procent. Om ett land har en större andel än 1 procent med högsta betyg har därför landets skala justerats till ett värde under 20,00. Dock ska högsta betyg i landet fortfarande ge 2,5

poäng i meritpoängskompensation, vilket medfört att en skala har fått ett något mer generöst resultat än vad jämförelsen visar.

Översynen har skett på olika sätt beroende på underlag

För länder som UHR har erhållit betygsstatistik från har denna statistik jämförts med svensk betygsstatistik för elever från högskoleförberedande program genom percentilekvivalering. Detta har varit möjligt för ett fåtal länder.

Där information från landet inte har kunnat erhållas har istället statistik från antagningssystemets beståndsregister använts. Universitets- och högskolerådet är medvetet om att det inte är ett representativt urval men menar att denna statistik går att använda om den jämförs med svenska sökande med högskoleförberedande examen från gymnasieskola 2011 i samma register. Genom att jämföra med svenska sökande i beståndsregistret antar myndigheten att grupperna är likvärdiga. I samband med översynen införs ytterligare sex länder i bilagan: Kamerun, Kina, Kuba, Peru, Ryska federationen och Saudiarabien. Dessa länder införs med anledning av att betygsunderlaget visat en skev fördelning jämfört med det svenska underlaget.

Universitets- och högskolerådet har valt att inte göra en övergripande översyn över samtliga skalor som förekommer i antagningssystemet. Formeln i 12 § för att beräkna ett preliminärt meritvärde för utländska betyg påverkas inte av förändringar i betygsfördelning för elever i det svenska betygssystemet då formeln endast överför det utländska medelvärdet till ett meritvärde i skala 10,00-20,00. Universitets- och högskolerådet kommer att löpande se över de tabeller som finns i föreskriften och komplettera med fler skalor när data erhålls eller skevheter i betygsunderlaget upptäcks.

Bilaga 5

Värdering av vissa betyg som jämställs med betyg från gymnasieskolan

Ändringen innebär att skalorna för sökande med IB-examen och avgångsbetyg från Europaskolan ska ändras.

Betyg från Europaskolan

Preliminärt meritvärde

Ändringen innebär att istället för att överföra betygen i slutbetyget från Europaskolan till svenska betygsbeteckningar används resultatet från Baccalauréat för beräkning av det preliminära meritvärdet. Betygsstatistik från Europaskolan har jämförts med svensk betygsstatistik från elever på det naturvetenskapliga programmet 2014 och 2015 genom percentilekvivalering. Genom att jämföra med elever från det naturvetenskapliga programmet har ansatsen varit att jämföra med så likvärdiga grupper som möjligt gällande initial studieförmåga och studieinnehåll samt övergång till högre utbildning.

Värdet i den översta percentilen har bestämt värdet för 20,00. Det är en större andel som får det maximala värdet jämfört med den svenska populationen. Universitets- och högskolerådet har även här valt att ha en mer generös bedömning.

Betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureate

Preliminärt meritvärde

Betygsstatistik från International Baccalaureate Organization, IBO, har jämförts med svensk betygsstatistik från elever på det naturvetenskapliga programmet 2014 och 2015 genom percentilekvivalering. Genom att jämföra med elever från det naturvetenskapliga programmet har ansatsen varit att jämföra med så likvärdiga grupper som möjligt gällande initial studieförmåga och studieinnehåll samt övergång till högre utbildning. För att ytterligare undersöka om utbildningarna kan anses likvärdiga har en jämförelse av resultat på högskoleprov för elever från IB och svenska elever från naturvetenskapligt program skett. Undersökningen visar ett minimalt högre resultat på högskoleprovet för elever från IB. Vid sammanställningen av tabellerna för preliminära meritvärden väljer därför Universitets- och högskolerådet att använda det högsta värdet i varje percentil för betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureate.

Värdet i den översta percentilen har bestämt värdet för 20,00. Det är en större andel som får det maximala värdet jämfört med den svenska populationen. Myndigheten väljer att ha en generös bedömning även för denna grupp.

Konsekvenser

De föreslagna ändringarna kommer att medföra konsekvenser vad gäller det preliminära meritvärdet för vissa sökande med utländsk förutbildning. Syftet är att åstadkomma en harmonisering av vissa utländska förutbildningars betygsfördelning med den fördelning som framgår av svenskt statistikunderlag.

Ändringarna kommer även att medföra vissa arbetsmässiga och därmed ekonomiska konsekvenser för lärosätena och Universitets- och högskolerådet. Till exempel måste det datatekniska systemet NyA uppdateras och ändras något och Bedömningshandboken, som tas fram av en arbetsgrupp utsedd av Sveriges Universitets och högskoleförbund och som används som underlag i antagning till högre utbildning, måste uppdateras. Informationsinsatser är nödvändiga för att presumtiva sökande och återsökande samt vidareinformatörer ska få kännedom om de förändrade skalorna. De totala ekonomiska konsekvenserna är svåra att överblicka, men torde inte bli alltför omfattande.

Generellt bör ändringar i regelverket vara kända i god tid för presumtiva sökande. Den korta tiden mellan aktuellt beslut och införande kan medföra att informationen inte når samtliga berörda. Universitets- och högskolerådet anser att införandet trots detta bör ske i samband med att gruppen Blex tas bort.

Dessa förändringar i föreskrifterna avses träda i kraft 1 januari 2017 och tillämpas för första gången vid antagning till utbildning som påbörjas efter utgången av maj 2017.